

Таким чином, підвищення кваліфікації державного службовця служби є виразом професійних та компетентнісних установок, які характеризують призначення державної служби і формують первинний обов'язок щодо їх дотримання. Доцільним є подальше дослідження детермінант професійності державного службовця з врахуванням кращих практик зарубіжних держав.

Список використаної літератури:

1. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. Дата оновлення 01.01.2020 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>. (дата звернення: 03.04.2020 р.).

Ключові слова: державна служба, професійне навчання, підвищення кваліфікації, програма підвищення кваліфікації.

Ключевые слова: государственная служба, профессиональное обучение, повышение квалификации, программа повышения квалификации.

Key words: civil service, vocational training, advanced training, advanced training program.

ЛАТКОВСЬКА ТАМАРА АНАТОЛІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
професор кафедри конституційного, адміністративного
та фінансового права Чернівецького юридичного інституту,
доктор юридичних наук, професор*

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ КРІЗЬ ПРИЗМУ НОВИХ РЕАЛІЙ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

Особливої актуальності набувають сьогодні питання, пов'язані з запобіганням та протидією легалізації (відмивання) доходів, які дістають нового змісту, адже з 28 квітня 2020 року будуть діяти нові вимоги у зв'язку з прийнятим Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» («Закон про фінансовий моніторинг») [1].

Законом передбачене удосконалення процедури фінансового моніторингу та приведення її у відповідність до стандартів фінансового моніторингу відповідно до актуальних світових та європейських норм, зокрема, норм четвертої Директиви ЄС 2015/849 «Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму» та Регламенту ЄС 2015/847 «Про інформацію, що супроводжує грошові перекази», а також стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму (рекомендації FATF).

Аналіз норм нового законодавчого акту дозволяє проаналізувати та виділити наступні нововведення, серед яких:

1. Проведення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу:

а) збільшення порогової суми фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу – з 150 000 грн до 400 000 грн. Таким чином, суб'єкти первинного фінансового моніторингу (банки, страховики, кредитні спілки, біржі, платіжні організації та інші фінансові установи) при досягненні відповідного грошового порогу операцій повинні обов'язково звітувати до Держфінмоніторингу;

б) віднесення до спеціально визначених суб'єктів первинного фінансового моніторингу, зокрема, бухгалтерів та СГ, що здійснюють консультування з питань оподаткування (крім осіб, які надають послуги в рамках трудових правовідносин);

в) зменшення кількості ознак (з 17-ти до 4-х) фінансових операцій, про які суб'єкти первинного моніторингу зобов'язані повідомляти Держфінмоніторинг (ч. 1 ст. 20 Закону № 361), а з 28 квітня 2020 р. фінансова операція на суму 400 000 грн. (для суб'єктів, які надають послуги у сфері азартних ігор – 30 000 грн.) підлягатиме моніторингу.

До таких ознак відносяться:

зарахування або переказ коштів, надання або отримання кредиту (позики), здійснення інших фінансових операцій у разі, якщо хоча б одна із сторін – учасників фінансової операції має відповідну реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі (юрисдикції), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, або однією із сторін – учасників фінансових операцій є особа, яка має рахунок у банку, зареєстрованому в зазначеній державі (юрисдикції);

– фінансові операції політично значущих осіб, членів їх сім'ї та/або осіб, пов'язаних з політично значущими особами;

– фінансові операції із переказу коштів за кордон, в тому числі, до держав, віднесених Кабінетом Міністрів України до офшорних зон;

– фінансові операції з готівкою (внесення, переказ, отримання коштів).

Запровадження ризик-орієнтованого підходу під час проведення фінансового моніторингу (Risk-Based Approach), який є одним із головних нововведень законодавчого акту про фінансовий моніторинг. Відповідно до Закону про фінансовий моніторинг, ризик-орієнтований підхід – це визначення (виявлення), оцінка (переоцінка) та розуміння ризиків легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення, а також вжиття відповідних заходів щодо управління ризиками у спосіб та в обсязі, що забезпечують мінімізацію таких ризиків залежно від їх ступеня. Ризик-орієнтований підхід замінить тотальний контроль за фінансовими операціями, що допоможе зменшити бюрократичні процедури при ідентифікації та верифікації клієнта.

2. Запровадження механізму належної перевірки, шляхом введення нової системи штрафних санкцій до суб'єкта первинного моніторингу. Враховуючи те, що Закон про фінансовий моніторинг був прийнятий на виконання вимог та з метою гармонізації законодавства України з міжнародними стандартами у сфері фінансового моніторингу, то Законом було запроваджено поняття «належна перевірка», що включає в себе: ідентифікацію та верифікацію клієнта; встановлення кінцевого бенефіціарного власника клієнта; встановлення мети та характеру майбутніх ділових відносин або проведення фінансової операції; проведення на постійній основі моніторингу ділових відносин та фінансових операцій клієнта.

3. Удосконалення процедури верифікації. Законом верифікацію визначено як заходи, що вживаються суб'єктом первинного фінансового моніторингу з метою перевірки (підтвердження) належності відповідній особі отриманих суб'єктом первинного фінансового моніторингу ідентифікаційних даних та/або з метою підтвердження даних, що дають змогу встановити кінцевих бенефіціарних власників чи їх відсутність. Сьогодні верифікація клієнта вимагає особистої присутності клієнта, натомість, Законом запроваджено можливість дистанційної верифікації клієнта.

4. Виявлення кінцевих бенефіціарних власників. На даний час банки та інші суб'єкти первинного фінансового моніторингу при виявленні бенефіціарів клієнта покладаються на надану клієнтом структуру власності та витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань. Водночас, новий Закон значно посилює вимоги до виявлення кінцевих бенефіціарних власників, забороняючи суб'єктам первинного фінансового моніторингу покладатися виключно на Єдиний державний реєстр. У зв'язку з цим суб'єкти первинного фінансового моніторингу з метою встановлення кінцевого бенефіціарного власника мають право: використовувати дані, що містяться в офіційних документах, та інших джерелах; встановлювати осіб, які здійснюють вирішальний вплив на його діяльність; вживати належні заходи для перевірки достовірності інформації щодо кінцевого бенефіціарного власника. У разі же розбіжностей між даними в Єдиному державному реєстрі та інформацією про кінцевих бенефіціарних власників, отриманою суб'єктом первинного фінансового моніторингу у результаті здійснення належної перевірки клієнта, Законом покладено обов'язок на суб'єктів первинного фінансового моніторингу повідомляти Державну службу фінансового моніторингу.

5. Введення нових підходів до роботи з публічними діями. Новий Закон визначає публічним діячем особу, яка виконує або виконувала визначені публічні функції не залежно від будь-якого строку. Відтак, статус «публічного діяча» є пожиттєвим і не обмежується 3 роками, як це було раніше передбачено. Окрім того, зменшується перелік осіб, які вважатимуться членами сім'ї публічного діяча.

Чинне законодавство встановлює високий ступінь ризику щодо фінансових операцій з національними та іноземними публічними діячами. Водночас, новий Закон встановлює високий ступінь ризику тільки

для операцій з іноземними публічними діями, що спрощує процедуру належної перевірки клієнта-публічного діяча.

6. Змінення процедури переказу коштів. Суб'єкт первинного фінансового моніторингу, що надає послуги переказу коштів платнику (ініціатору переказу), повинен забезпечити, щоб усі перекази супроводжувалися інформацією про платника (ініціатора переказу), інформацією про отримувача переказу коштів.

У разі ініціювання переказу в межах України з використанням електронних платіжних засобів, електронних грошей, віртуальних активів на суму, що є меншою ніж 30 тисяч гривень, або суму, еквівалентну зазначеній сумі, в тому числі в іноземній валюті, та відсутності ознак пов'язаності такої фінансової операції з іншими фінансовими операціями, що в сумі перевищують 30 тисяч гривень, такий переказ повинен супроводжуватися як мінімум номером рахунка/електронного гаманця або унікальним номером електронного платіжного засобу платника (ініціатора переказу)/наперед оплаченої картки багатоцільового використання та номером рахунка або унікальним номером електронного платіжного засобу отримувача/наперед оплаченої картки багатоцільового використання, а в разі відсутності рахунка/електронного гаманця – унікальним обліковим номером фінансової операції.

7. Вдосконалення процедури «замороження» активів. Замороження активів згідно Закону – заборона на здійснення переказу, конвертування, розміщення, руху активів, пов'язаних з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням.

8. Відповідальність за порушення вимог Закону про фінансовий моніторинг. Законом передбачено, що за одне порушення не може бути застосовано більше одного заходу впливу. У разі же вчинення двох і більше видів порушень розрахунок розміру штрафу здійснюється шляхом додавання за кожний вид порушення. Також Закон про фінансовий моніторинг значно збільшив розміри штрафів.

Тож, враховуючи зазначені зміни, на перший погляд, Закон про фінансовий моніторинг значно удосконалює законодавство у сфері фінансового моніторингу і лише тільки застосування його на практиці покаже всі його переваги та недоліки.

Список використаної літератури:

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Закон України від 6 грудня 2019 року № 361-IX <https://zakon.rada.gov.ua/>

Ключові слова: фінансовий моніторинг, фінансові операції, належна перевірка, ризик-орієнтований підхід.

Ключевые слова: финансовый мониторинг, финансовые операции, надлежащая проверка, риск-ориентированный подход.

Key words: financial monitoring, financial transactions, due diligence, risk-based approach.